

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **J. Š.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2011, č. j. 9 Ad 19/2011 – 12,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 10. 2008, č. j. 2008/60261-424, bylo zrušeno usnesení Úřadu práce v Olomouci (dále též „správní orgán prvního stupně“) ze dne 28. 7. 2008, č. j. OLA-223/2008-INS, a věc byla vrácena k novému projednání. Usnesením správního orgánu prvního stupně bylo podle § 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „správní řád“) přerušeno řízení ve věci uspokojení splatných mzdových nároků žalobce jako zaměstnance vůči zaměstnavateli (Krajské regionální centrum Olomouckého kraje), a to za měsíc leden 2008 ve výši 24 532 Kč, za měsíc únor 2008 ve výši 24 532 Kč a za měsíc březen 2008 ve výši 24 532 Kč. V odůvodnění usnesení správní orgán prvního stupně jako důvod přerušení řízení deklaroval trestní oznámení, které dne 4. 7. 2008 podal na Policii České republiky v Ostravě a které se týkalo podezření ze spáchání trestného činu žalobcem, konkrétně o snahu podvodem získat finanční prostředky státu. Výsledek trestního řízení přitom má ve vztahu k řízení správnímu charakter předběžné otázky. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí, kterým usnesení správního orgánu prvního stupně zrušil, konstatoval, že dne

8. 7. 2008 byl u Krajského soudu v Ostravě žalobcem podán insolvenční návrh na majetek zaměstnavatele a téhož dne žalobce požádal správní orgán prvního stupně o uspokojení mzdových nároků. Žalovaný poukázal na ustanovení § 3 písm. c) zákona č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle kterého je pro účely tohoto zákona zaměstnavatel v platební neschopnosti, jestliže neuspokojil splatné mzdové nároky zaměstnanců, a to dnem následujícím po dni, kdy byl na něho podán insolvenční návrh. Platební neschopnost zaměstnavatele proto nastala teprve dnem 9. 7. 2008 a pokud žalobce podal žádost o uspokojení svých mzdových nároků již dne 8. 7. 2008, měla být tato žádost správním orgánem prvního stupně zamítnuta.

Žalobce se proti rozhodnutí žalovaného již v minulosti bránil žalobou, která byla usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2010, č. j. 10 Ca 251/2009 – 30, odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."). Kasační stížnost žalobce proti tomuto usnesení byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 2/2011 – 62. V odůvodnění rozsudku dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v případě napadeného rozhodnutí je dána kompetenční výluka podle § 70 písm. a) s. ř. s. Toto rozhodnutí nenaplňuje materiální znaky rozhodnutí podle § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť jím bylo toliko zrušeno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o přerušení řízení do doby vyřešení předběžné otázky, a nepředstavuje proto žádný zásah do subjektivních práv stěžovatele či do jeho hmotněprávní pozice; z tohoto aktu, byť formálně označeného jako rozhodnutí, stěžovateli neplynou žádné povinnosti, ani v důsledku jeho vydání stěžovatel neztrácí žádná práva. Nejvyšší správní soud dále poukázal na závěry usnesení zvláštního senátu zřízeného dle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 3. 11. 2009, č. j. Konf 84/2008 – 9, a dodal, že proti meritornímu rozhodnutí správního orgánu bude mít žalobce možnost se bránit žalobou v občanském soudním řízení.

Proti rozhodnutí žalovaného žalobce (opakovaně) podal žalobu ze dne 14. 6. 2011, která je předmětem tohoto řízení a ve které žalobce navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno pro nezákonnost a věc vrácena žalovanému k dalšímu řízení. Jednalo se tedy o opakovanou žalobu poté, co předchozí žaloba téhož žalobce proti témuž rozhodnutí byla soudem odmítnuta. Přípisem ze dne 19. 8. 2011, č. j. 9 Ad 19/2011 – 5, vyzval Městský soud v Praze žalobce k zaplacení soudního poplatku, na což žalobce reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků ze dne 9. 9. 2011, v níž uvedl, že je v současné době ve výkonu trestu odnětí svobody a jeho příjmy jsou nepatrné.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 6. 10. 2011, č. j. 9 Ad 19/2011 – 12, zamítl žádost žalobce o přiznání osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění usnesení poukázal na ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., přičemž dospěl k závěru, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a ani proto nezkoumal majetkové poměry žalobce. Konstatoval, že žalobce proti témuž rozhodnutí žalovaného brojil již v minulosti žalobou, která byla odmítnuta usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2010, č. j. 10 Ca 251/2009 – 30. Kasační stížnost žalobce proti tomuto usnesení byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 2/2011 – 62. Skutečnost, že soud v téže věci již v minulosti pravomocně rozhodl, přičemž dospěl k závěru o nepřípustnosti žaloby, zakládá podle městského soudu překážku *rei iudicatae*, pro kterou by nově podaná žaloba

musela být podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. bez dalšího odmítnuta. Mimoto je evidentní, že nyní projednávaná žaloba ze dne 14. 6. 2011 byla podána opožděně, neboť zákonná dvouměsíční lhůta plynoucí od doručení napadeného rozhodnutí počala z logiky věci běžet dříve než 2. 12. 2008, kdy žalobce podal proti rozhodnutí v pořadí prvou žalobu; také opožděnost žaloby je bez dalšího důvodem pro její odmítnutí. Městský soud vyložil, že pokud žaloba zjevně nemůže být úspěšná, je vedení řízení o ní zbytečným zatěžováním soudní soustavy s předem daným (pro žalobce nepříznivým) výsledkem. Neexistuje proto ani žádný rozumný důvod pro přiznání osvobození od soudních poplatků a pokud žalobce na jejím projednání trvá, musí v souladu s koncepcí § 36 odst. 3 s. ř. s. počítat s tím, že poplatkovou povinnost spojenou s podáním žaloby bude muset splnit bez ohledu na své aktuální majetkové poměry. Závěrem městský soud shrnul, že v projednávané věci jsou dány hned tři důvody, pro které žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to jednak existence kompetenční výluky podle § 70 písm. a) s. ř. s., dále skutečnost, že o téže věci již soud pravomocně rozhodl, a konečně též zjevná opožděnost žaloby.

Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 10. 2011 se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 21. 10. 2011, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Namítal, že mu majetkové poměry neumožňují, aby soudní poplatek zaplatil; špatná finanční situace mu znemožňuje vynutit svá práva před soudem. Městský soud přitom měl ke svému rozhodování dostatečné množství informací, uvedených v potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a v potvrzení o příjmech vydaných věznicí Vinařice. Stěžovatel zdůraznil, že žaloba byla záměrně podána opakovaně, tentokrát k obecnému soudu, v souladu s poučením v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 2/2011 – 62.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, přičemž s ohledem na danou procesní situaci není nutné, aby byl stěžovatel zastoupen advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. (viz níže). Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že námitky stěžovatele lze podřadit pod důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.* Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popřípadě je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Při posuzování přípustnosti kasační stížnosti vycházel Nejvyšší správní soud ze své konstantní judikatury, podle které „*v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, dostupný z: www.nssoud.cz).

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.“*

Přestože se stěžovatel v kasační stížnosti omezil na námitky týkající se jeho majetkových poměrů, které podle něj odůvodňují přiznání osvobození od soudních poplatků, považuje Nejvyšší správní soud v návaznosti na tyto námitky za nezbytné přezkoumat správnost závěrů Městského soudu v Praze ohledně zjevné neúspěšnosti žaloby. Městský soud dospěl k závěru, že v projednávané věci jsou dány hned tři důvody, pro které žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a to jednak existence kompetenční výluky podle § 70 písm. a) s. ř. s., dále zjevná opožděnost žaloby a konečně též skutečnost, že o téže věci již soud pravomocně rozhodl. Majetkové poměry žalobce proto již nezkoumal, neboť to nepovažoval za potřebné.

Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje s prvním důvodem zjevné neúspěšnosti žaloby, jak byl tento dovozen městským soudem, totiž že je zde dána kompetenční výluka podle § 70 písm. a) s. ř. s. V této souvislosti je třeba poukázat na to, že se stěžovatel proti témuž rozhodnutí žalovaného bránil již v minulosti žalobou, která byla odmítnuta usnesením městského soudu ze dne 7. 1. 2010, č. j. 10 Ca 251/2009 – 30, přičemž kasační stížnost stěžovatele proti tomuto usnesení byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 2/2011 – 62. Závěry tohoto rozsudku jsou plně použitelné i na nyní projednávanou věc. Nejvyšší správní soud zde dovodil, že napadené rozhodnutí nenaplňuje materiální znaky rozhodnutí podle § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť jím bylo toliko zrušeno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně o přerušení řízení, a toto rozhodnutí proto nepředstavuje žádný zásah do subjektivních práv stěžovatele. Tento úkon správního orgánu je podle § 70 písm. a) s. ř. s. vyloučen ze soudního přezkoumání, a žalobu proti němu je třeba odmítnout podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

Stejně tak je třeba dát městskému soudu za pravdu, že žaloba je zjevně neúspěšná rovněž pro svoji markantní opožděnost, když podle § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy bylo rozhodnutí doručeno žalobci. Podle odst. 4 téhož ustanovení nelze zmeškání lhůty pro podání žaloby prominout. Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí žalovaného bylo vydáno dne 20. 10. 2008 a doručeno stěžovateli ne později než 2. 12. 2008, kdy proti němu stěžovatel podal v pořadí prvou žalobu, je evidentní, že lhůta k podání žaloby skončila nejpozději dne 2. 2. 2009. Nyní projednávaná žaloba byla ovšem stěžovatelem podána k poštovní přepravě teprve dne 16. 6. 2011, tedy více než dva roky a čtyři měsíce po marném uplynutí zákonné lhůty. I kdyby tedy nebyla dána výše uvedená kompetenční výluka, žalobu by bylo třeba odmítnout pro opožděnost podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a z obou těchto důvodů je nepochybné, že žaloba zjevně

nemůže být úspěšná, a není tedy naplněna podmínka osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s. (k pojmu „zjevně neúspěšného návrhu“ viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007 – 72, dostupný z: www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud se nicméně nemůže ztotožnit se třetím důvodem zjevné neúspěšnosti žaloby, jak tento definoval městský soud, totiž že pokud soud v téže věci již v minulosti pravomocně rozhodl, pak tímto rozhodnutím je dána překážka věci rozhodnuté *(rei iudicatae)*, a nově podaná žaloba by proto musela být odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle konstantní judikatury zdejšího soudu pravomocné usnesení soudu o odmítnutí žaloby nevytváří překážku věci rozhodnuté (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2005, č. j. 1 Afs 30/2004 – 71, publikován pod č. 538/2005 Sb. NSS, dostupný z: www.nssoud.cz). Překážku věci rozhodnuté v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu může tedy založit pouze pravomocný rozsudek ve věci samé. O původní žalobě ovšem nebylo rozhodnuto rozsudkem ve věci samé, nýbrž tato byla usnesením Městského soudu v Praze ze dne 7. 1. 2010, č. j. 10 Ca 251/2009 – 30, odmítnuta pro nepřípustnost. Takové usnesení nemohlo vytvořit překážku *rei iudicatae*. Tento důvod zjevné neúspěšnost žaloby tedy obstát nemůže, to však nic nemění na skutečnosti, že z obou výše uvedených důvodů (nepřípustnost a opožděnost žaloby) je nepochybné, že žaloba zjevně nemůže být úspěšná, a není tedy naplněna podmínka osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s.

Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem uzavírá, že vzhledem k tomu, že se v případě žaloby jedná o zjevně neúspěšný návrh, nebylo třeba zkoumat, zda má stěžovatel dostatečné prostředky či nikoliv, a městský soud nijak nepochybil, pokud stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků za použití § 36 odst. 3 věty druhé s. ř. s. bez dalšího zamítl. Námitky stěžovatele ohledně jeho majetkových poměrů nelze v této souvislosti vyhodnotit jinak než jako irelevantní.

Pokud stěžovatel v závěru kasační stížnosti namítá, že se řídil poučením Nejvyššího správního soudu z rozsudku ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 2/2011 – 62, a tentokrát podal (opakovanou) žalobu k obecnému soudu, je Nejvyšší správní soud nucen konstatovat, že si stěžovatel toto poučení vyložil nesprávně. Nejvyšší správní soud totiž stěžovatele v uvedeném rozsudku nenaváděl k tomu, aby žalobou u obecného soudu napadl znovu totéž rozhodnutí žalovaného, nýbrž stěžovatele poučil, aby vyčkal meritorního rozhodnutí správního orgánu, tedy konečného rozhodnutí ve věci samé (napadené rozhodnutí se týkalo toliko přerušení řízení), a teprve proti tomuto meritornímu rozhodnutí se případně bránil žalobou v občanském soudním řízení (viz odůvodnění rozsudku ze dne 28. 2. 2011, zejména na č. l. 66).

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného usnesení Městského soudu v Praze k závěru, že nebyl naplněn tvrzený důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., za použití ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady řízení nevznikly, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. prosince 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu